

REMISSYTTRANDE

2021-09-27

Dnr 0254/21

Er referens: Ju2021/02575

Remissyttrande över *Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk (SOU 2021:61)*

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkande på remiss och lämnar utifrån de utgångspunkter som Brå främst har att beakta följande synpunkter.

Utredningens uppdrag har utgjorts av tre delar. Den första delen har varit en översyn av regelverket om utvisning på grund av brott i syfte att skärpa regleringen och öka förutsättningarna för sådan utvisning. Den andra delen har handlat om att stärka skyddet mot utvisning för brottsoffer, och den tredje delen att se över reglerna om att neka och återkalla uppehållstillstånd på grund av brott.

Avsnitt 5.3.3

Brå har inga synpunkter på förslaget att straffvärdesgränsen för brott som utifrån sin allvarighet ska kunna leda till utvisning sänks från 12 till 6 månader. Mot bakgrund av att syftet med utredningen har varit att öka förutsättningarna för utvisning på grund av brott framstår förslaget som rimligt.

Utredningen gör också en grov uppskattning att förslaget kan förväntas leda till drygt 200 fler utvisade per år. Utifrån denna uppskattning delar Brå utredningens uppfattning att förslagen om skärpta regler för utvisning på grund av brott inte bör ha någon större effekt på brottsligheten i landet.

Avsnitt 5.7.2

Brå tillstyrker förslaget om att införa en ny bestämmelse om att ett återreseförbud ska räknas från dagen för utresa i stället för domens beslutsdatum.

Avsnitt 5.8.5

Brå tillstyrker utredningens förslag att *inte* införa en reglering som innebär att utvisningsfrågan alltid ska prövas vid hedersrelaterade brott och hatbrott. Brå delar utredningens uppfattning att sådan brottslighet är av mycket skiftande karaktär och allvarighet och att det sannolikt också kan vara svårt för domstolen att slå fast sådana motiv i enskilda ärenden.

Avsnitt 6.6.3

Brå ställer sig frågande till utredningens förslag om att ta bort bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 6 brottsbalken som innebär att domstolen vid straffmätningen ska beakta om den tilltalade förorsakas men till följd av att han eller hon utvisas på grund av brottet. Enligt utredningsdirektivet ska utredaren kartlägga förekomsten av problemet med att personer har fått straffflinring med anledning av ett beslut om utvisning på grund av brott och att beslutet sedan inte har kunnat verkställas, och utifrån kartläggningen ta ställning till

om det bör införas en möjlighet för åklagaren att återkomma med yrkande om en ny påföljd när utvisningen har beaktats i domen men utvisningsbeslutet inte har kunnat verkställas.

Utredningen kommer utifrån sin kartläggning fram till att behovet av en sådan möjlighet för åklagaren är begränsat, och att utredningens förslag om att återreseförbudet ska räknas från dagen för utresa begränsar behovet ytterligare. I kartläggningen förekommer det i 0,6 procent av fallen att en utdömd påföljd lindras med anledning av en utvisning som senare inte verkställs, och i 96 procent av alla fall där en utvisning inte verkställs beror det på att utvisningsbeslutet preskriberats för att återreseförbudet har löpt ut. Utredningen anser mot bakgrund av kartläggningen att det *inte* bör införas en möjlighet till ny påföljdsbestämning.

I stället föreslår utredningen att dagens bestämmelse om utvisningsmen tas bort, och att eventuella men av utvisningen inte ska kunna påverka påföljden. Brå ställer sig frågande till om utredningens förslag att ta bort bestämmelsen och att i stället införa en ny ordning, där eventuella men i stället beaktas när återreseförbudets längd bestäms, är proportionerligt för att komma tillrätta med ett så pass litet antal fall där påföljden lindras med anledning av en utvisning som senare inte verkställs.

Avsnitt 8.4.2

Brå avstyrker utredningens förslag om att vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd särskilt beakta om den sökande gjort sig skyldig till *brott*, i stället för den nuvarande regleringen om att särskilt beakta om den sökande gjort sig skyldig till *brottslighet*. Brå anser att ändringen innebär en risk för vida tolkningar vid prövningen av ansökan om uppehållstillstånd, i synnerhet då utredningen anger att inte bara lagakraftvunna domar, utan även andra lagföringar, såsom godkända strafförelägganden bör beaktas vid bedömningen.

Avsnitt 8.4.3

Brå tillstyrker utredningens förslag om att det *inte* bör införas en allmän regel om återkallande av uppehållstillstånd på grund av brott som begåtts i Sverige. Ett beslut om utvisning på grund av brott innebär i dag att de eventuella uppehålls- och arbetstillstånd som tidigare beviljats förfaller, och frågan om någon ska förlora rätten att vistas i landet på grund av brottslighet hanteras därmed redan inom ramen för brottmålsprocessen. Brå delar utredningens uppfattning om att det är en bättre ordning.

Detta yttrande avges av generaldirektör Kristina Svartz efter föredragning av utredare Jonas Öberg. I beredningen har deltagit utredare Ludvig Stendahl.